

Analyse vooronderzoek Aanspreekpunten Integriteit in de jeugdsector

Dario De Braeckeleer – Universiteit Gent

Doelstelling van het onderzoek

Dit onderzoek peilt naar de huidige kennis en attitudes omtrent de Aanspreekpunten Integriteit in de jeugdsector. Enerzijds werd getracht kennis te verwerven over de huidige situatie, maar anderzijds werd ook geprobeerd om in beeld te brengen of de organisaties nood hebben aan ondersteuning. De participanten kregen een korte uitleg over het vooronderzoek, enkele belangrijke definities waarop de vragenlijst volgde en tot slot werden alle participanten opnieuw uitgenodigd om deel te nemen aan het startmoment Aanspreekpunten Integriteit op 9 november.

Respondenten

Het onderzoek werd via een online vragenlijst, die afwisselend open vragen en bevragingen op Likert-schaal gebruikt, afgenomen bij 71 organisaties van het Landelijk Jeugdwerk, 24 cultuur educatieve verenigingen en 14 van de verenigingen Informatie en Participatie. In totaal werden dus 109 verenigingen in de jeugdsector bereikt. De bevroegden werden gecontacteerd op basis van een bestaande mailinglist die geüpdatet werd op basis van automatische foutmeldingen die ontvangen werden.

Respondenten

Van de in 109 bevroegden, beantwoordden slechts 17 respondenten de vragenlijst (15,5%). 8 van de respondenten komt uit het Landelijk Jeugdwerk, 7 uit cultuur educatieve verenigingen en 2 verenigingen Informatie en Participatie.

Analyse

Van de respondenten beoefent 12 personen de functie van coördinator, 4 de functie van stafmedewerker en 2 de functie van beleidsmedewerker. Van deze respondenten is 64,7% ervan overtuigd dat het noodzakelijk is om een Aanspreekpunt Integriteit aan te duiden. 11,8% twijfelt hieraan en 23,5% zegt dat het niet noodzakelijk is om een Aanspreekpunt Integriteit aan te duiden.

Wanneer gevraagd wordt of de organisaties momenteel al een persoon hebben binnen de organisatie die voldoet aan de definitie van de Aanspreekpunten Integriteit, antwoordt slechts 11,8% iemand te hebben die voldoet. 52,9% geeft aan iemand te hebben die min of meer voldoet aan de definitie, maar 35,3% geeft aan niemand te hebben die voldoet aan de definitie. Deze personen krijgen binnen de organisatie de naam van 'vertrouwenspersoon', 'diversiteitsmedewerker', 'veiligheidsverantwoordelijke' of zelfs 'mentor'.

Het takenpakket van deze personen bestaat uit verschillende luiken. Een eerste luik is het zorgen voor preventie. Een tweede luik is het luisteren, ondersteunen en richting geven.

Bij de vraag waar het takenpakket van de personen die zouden voldoen aan de definitie van het Aanspreekpunt Integriteit stopt, worden ook veel verschillende antwoorden gegeven. Waar de ene organisatie verwijst naar de veiligheid van het kind, jongere, verbinder of derde die onmiddellijk en rechtstreeks in gevaar komt, geeft de andere organisatie al aan te stoppen wanneer de draagkracht ontoereikend is of wanneer men niet over de juiste vaardigheden beschikt. Wat betreft doorverwijzing wordt aangegeven dat dit in sommige organisaties zeer snel kan lopen, aangezien niet elke organisatie langdurige contacten met zijn of haar deelnemers heeft. Bij de doorverwijzing is het traject bij één specifiek geval al uitgestippeld en gaat het van stopzetting tot communicatie naar een overste tot communicatie naar het Dagelijks Bestuur.

We stelden vooruitdenkend ook de vraag in hoeverre de respondenten reeds een toekomstperspectief omtrent het aanduiden van een Aanspreekpunt Integriteit koesteren. De antwoorden liggen hierbij ook verspreid. 5 organisaties geven aan nog geen concrete plannen te hebben, terwijl de overige 12 al op goede weg zijn en zelfs willen kijken hoe alles verder vorm kan krijgen.

70,6% van de respondenten geeft aan nood aan ondersteuning te hebben. We zijn van mening dat we hierbij zelf ook een duwtje in de rug moeten geven en hadden graag op voorhand geweten welke elementen de jeugdsector graag ziet passeren op het startmoment Aanspreekpunten Integriteit. Hier kwam naar voor dat er heel wat vragen zijn. Dit zowel wat betreft het algemene luik als specifiek het juridisch kader van de Aanspreekpunten Integriteit. Alsook weten enkele jeugdorganisaties niet goed hoe er omgegaan kan worden binnen een gelimiteerd tijds kader en met beperkte kennis. De organisaties willen verder graag ook van elkaar horen hoe bepaalde situaties momenteel worden aangepakt om zo een bepaalde overlap tussen de huidige werking en de werking bij het aanduiden van een Aanspreekpunt integriteit in kaart te brengen. De organisaties die aangeven geen ondersteuning nodig te hebben, zijn van mening dat het meer van belang is om op het microsysteem in te spelen en beschouwen zichzelf als 'te groot' om effectief te zijn.

Conclusie

De respondenten kwamen vooral uit het landelijk en cultuur educatief jeugdwerk. Van de respondenten beoefende bijna iedereen de functie van coördinator. Merendeel van hen geeft aan op dit moment nog niemand te hebben die voldoet aan de definitie van een Aanspreekpunt Integriteit. Het huidige takenpakket dat ze momenteel al uitgevoerd zien, bestaat uit het preventief te werk gaan, luisteren, ondersteunen en richting wijzen (doorverwijzing). Hun takenpakket zien ze beëindigd wanneer men het einde van de krachten bereikt of wanneer een van de actoren onmiddellijk en direct in gevaar komt. 58,8% van de respondenten heeft concrete plannen omtrent het aanduiden van een Aanspreekpunt Integriteit, maar wensen nog meer informatie te ontvangen rond enerzijds algemene zaken zoals het werken binnen een beperkt tijds kader en hoe ze alles het best aanpakken. Anderzijds wil men specifiek meer informatie over bijvoorbeeld het juridisch kader dat aan de Aanspreekpunten Integriteit verbonden is. Tot slot willen ze het graag ook toegepast zien op de huidige situatie en vooral ook horen van elkaar hoe bepaalde situaties momenteel aangepakt worden.

Beperkingen en aanbevelingen voor verder onderzoek

We moeten er ons bewust van zijn dat we slechts 15,5% van alle jeugdorganisaties effectief bereikt hebben. Alsook werden voornamelijk enkel coördinatoren in beeld gebracht. Dit is een positief gegeven, aangezien we hierdoor al weten dat het een agendapunt vormt. Het levert ons een beeld van de visie en noden van de jeugdsector omtrent de Aanspreekpunten Integriteit. Verder onderzoek kan met andere woorden het best inzetten op de verschillende kanalen om de doelgroep te bereiken en hierbij de doelgroep ook uitbreiden naar meerdere partijen dan enkel de coördinatoren.